

Infrastruktur- och
regionplaneringsutskottet

Granskning av förslag till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen

Regionledningskontorets förslag till beslut

Infrastruktur- och regionplaneringsutskottet beslutar följande.

1. Granskningshandling för Ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen inklusive bilagor godkänns och skickas ut på remiss under perioden 9 juni till 15 oktober 2025.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

I Region Stockholms budget för år 2022 (RS 2020-0775) gavs uppdraget till dåvarande tillväxt- och regionplanenämnden att under 2022 påbörja arbetet med att revidera och uppdatera den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen. Ett samrådsförslag till ny regional utvecklingsplan har varit ute på skriftlig remiss under 2024. Utifrån remissinstansernas svar samt infrastruktur- och regionplaneringsutskottets inriktningsärende har förslaget reviderats och en granskningshandling har arbetats fram. Formerna för granskning regleras i Plan- och bygglagen, PBL, (2010:900).

Regionledningskontoret föreslår att granskningshandlingen skickas på remiss mellan 9 juni och 15 oktober 2025 till samma instanser som samrådsförslaget. Syftet är att stärka engagemanget för regional utveckling, förankra planen hos berörda aktörer samt visa hur inkomna synpunkter har hanterats.

Förändringar i korthet mellan samråd och granskning

- Planens grundläggande struktur och ansats har i stort behållits, många remissinstanser var positiva till planens grundläggande ansatser, helhetssyn och långsiktighet.
- För att förtydliga och engagera har språket anpassats genom ett inkluderande tilltal med pronomen som "vi" och "vår".
- I inledningen har beskrivningar kring planens funktion och koppling till internationella, nationella och regionala mål förtydligats.

- Beskrivningar av Stockholmsregionens styrkor och utmaningar har konkretiserats med ambitionen att tydliggöra de specifika förutsättningarna som råder i Stockholmsregionen. Vidare har utmaningarna gällande det förändrade klimatet, bostadsförsörjningen, säkerhet och beredskap, inomregionala skillnader och de utmaningar som följer med den förändrade demografin förtydligats.
- Målstrukturen har omarbetats för att tydligare visa kopplingen mellan styrkor, utmaningar och mål. Tidigare mål i samrådsförslaget har ersatts av långsiktiga mål som beskriver vilken effekt som ska uppnås. De "prioriteringar" som återfanns i samrådsförslaget har ersatts av kortsiktiga mål som beskriver vilka resultat som behövs för att nå de långsiktiga målen.
- För att stärka det regionala perspektivet i den rumsliga inriktningen har fem rumsliga principer lagts till. Justeringar har också gjorts i plankartan och gällande beskrivningen av transportinfrastrukturens långsiktiga behov. Vidare är redovisningen av blåstrukturens funktioner och planens förhållande till miljökvalitetsnormerna för vatten utvecklat i jämförelse med samrådsförslaget.
- Bilagorna har utvecklats för att säkerställa och tydliggöra den regionala utvecklingsplanens roll och funktion och för att möta remissinstansernas synpunkter och två nya bilagor har tillkommit; *de långsiktiga utvecklingsbehoven av transportsystemet i Stockholmsregionen* och *Riksintressen i regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen*.
- En testversion av det digitala kartverktyget kommer att finnas tillgängligt i samband med remissen.
- Regionledningskontoret arbetar vidare med förutsättningarna för att stärka samverkan i syfte att få ett starkare genomslag för den regionala utvecklingsplanen och dess mål.

Bakgrund

Den nu gällande Regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen (RUFS 2050) (LS 2015-0084) är både en regional utvecklingsstrategi (RUS) enligt lagen om regionalt utvecklingsansvar (2010:63) och en regionplan enligt plan- och bygglagen (2010:900) (PBL). Den nuvarande regionala utvecklingsplanen (RUFS 2050) gäller till och med år 2026. I Region Stockholms budget för år 2022 (RS 2020-0775) gavs uppdraget till dåvarande tillväxt- och regionplanenämnden att under 2022 påbörja arbetet med att revidera och uppdatera den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen. Från den 1 januari 2023 har Region Stockholm en

ändrad politisk organisation och ansvaret för framtagandet av den nya regionala utvecklingsplanen har flyttats till regionstyrelsen (RS 2022-0762, RS 2022-0482) och dess infrastruktur- och regionplaneringsutskott (RS 2022-0759).

I juni 2023 beslutade regionstyrelsen om inriktningen för den nya regionala utvecklingsplanen (RS 2023-0097) och i april 2024 beslutade infrastruktur- och regionplaneringsutskottet att, utan eget ställningstagande, sända ut samrådsförslaget till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen inklusive bilagor på remiss.

Samrådsförslaget till ny regional utvecklingsplan har varit ute på skriftlig remiss mellan den 10 april – 30 september 2024. Syftet med samrådsremissen har varit att få in synpunkter och perspektiv för att kunna göra de prioriteringar och vägval som i slutändan ska resultera i en regional utvecklingsplan som så många aktörer som möjligt har nytta och stöd i. Under denna tid genomförde regionledningskontoret också ett stort antal dialoger och möten med aktörer i Stockholmsregionen. De drygt 200 skriftliga svaren och de aktiviteter som genomfördes har sammanställts i en samrådsredogörelse som legat till grund för beslut i januari 2025 om fortsatt inriktning för framtagande av granskningshandlingen (RS 2024-0344).

Efter att granskningshandlingen har varit ute på remiss är regionledningskontorets ambition att endast göra mindre och nödvändiga justeringar i förslaget till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen. I de fall planförslaget ändras väsentligt efter granskningstiden, ska förslaget, enligt plan- och bygglagen, granskas på nytt. Regionledningskontoret planerar för att det slutliga förslaget till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen ska antas i regionfullmäktige i april eller maj 2026. Den antagna regionala utvecklingsplanen gäller sedan tillsvidare med krav på aktualitetsprövning en gång per mandatperiod.

Regionledningskontorets förslag och motivering

Regionledningskontoret föreslår att granskningshandlingen skickas ut på remiss mellan 9 juni och 15 oktober 2025 till samma instanser som tidigare samrådsversion sändes till. Granskningsremissen syftar till att stärka engagemanget för regional utveckling och förankra den regionala utvecklingsplanen hos berörda aktörer, något som är avgörande för ett kraftfullt genomförande. Vidare syftar remissen till att informera om och

visa hur inkomna synpunkter har tagits omhand. Formerna för granskning regleras genom PBL.

De ändringar som gjorts i förslaget till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen mellan samrådsförslaget och granskningshandlingen motiveras av remissinstansernas synpunkter samt infrastruktur- och regionplaneringsutskottets inriktningsärende från januari 2025 (RS 2024-0344).

Den regionala utvecklingsplanens övergripande struktur och innehåll

En övervägande del av remissinstanserna anförde i remissvaren att de var positiva till den regionala utvecklingsplanens grundläggande ansats, att planen utgår ifrån ett tvärsektoriellt och långsiktigt helhetsperspektiv. Vidare ansågs samrådsförslaget uppfylla de formella krav som ställs på en regional utvecklingsstrategi. Remissinstanserna var överlag positiva till att samrådsförslaget till omfånget har minskat i jämförelse med den nuvarande regionala utvecklingsplanen, RUFS 2050. Till följd av detta har regionledningskontoret inte föreslagit några ändringar eller revideringar avseende planens övergripande ansats, tidsperspektiv och innehåll. Granskningsförslaget är uppbyggt och utformat på samma sätt som samrådshandlingen, dock har rubriceringar och ingresser setts över med syfte att ytterligare förtydliga planens syfte och innehåll.

I granskningshandlingen har ett medvetet strategiskt val gjorts att använda pronomen som 'vi', 'vår' och 'oss'. Syftet med detta är att skapa en mer inkluderande och mobiliserande ton, vilket bidrar till att engagera läsaren och göra innehållet mer lättillgängligt.

Inledande kapitel – Regional utvecklig skapar vi tillsammans

Planens inledning har reviderats något utifrån remissinstansernas synpunkter. Synpunkterna visade att det dels finns delade uppfattningar om vad den regionala utvecklingsplanen fyller för funktion, dels att det i samrådsförslaget inte var tillräckligt tydligt beskrivet hur planen bidrar till att uppfylla internationella, nationella och andra regionala mål. Genom att förtydliga skrivningar i planens inledande kapitel och genom att lägga till ett avsnitt anser regionledningskontoret att remissinstansernas önskemål tillgodoses. Eftersom ambitionen är att efter granskningsperioden endast göra mindre justeringar i handlingen fram till antagandet har de delar som beskriver processen med att ta fram granskningshandlingen lyfts ut ur planen. Regionledningskontoret förordar att denna information istället tillgängliggörs på Region Stockholms hemsida.

Stockholmsregionens förutsättningar

Granskningshandlingens andra avsnitt handlar om Stockholmsregionens förutsättningar. Här kvarstår i sak de styrkor och utmaningar som beskrevs i samrådsförslaget, men rubriker och texter har reviderats med syfte att ytterligare konkretisera de specifika förutsättningarna för just Stockholmsregionen. Detta i enlighet med flera synpunkter från remissinstanser samt medskick från den internationella peer review som genomförts.

En vanligt återkommande synpunkt ifrån samrådet handlade också om att den röda tråden – kopplingen mellan styrkor, utmaningar och mål, inte var tillräckligt tydlig. Även detta har regionledningskontoret tagit hänsyn till i revideringen. Exempelvis har regionledningskontoret förtydligat utmaningarna som finns gällande det förändrade klimatet, bostadsförsörjningen, säkerhet och beredskap, inomregionala skillnader och de utmaningar som följer med den förändrade demografin.

Vision och mål

I dessa avsnitt i granskningshandlingen har det skett relativt stora omarbetningar mellan samrådsförslaget och granskningshandlingen. Regionledningskontoret föreslog i föreliggande inriktningsärende att målstrukturen skulle arbetas om för att tydliggöra den logiska följd och för att orsakssambanden mellan styrkor, utmaningar och mål och insatser skulle bli tydligare. Till följd av denna förändring har även begreppet *prioriteringar* utgått.

För att ytterligare förenkla och tydliggöra målstrukturen har regionledningskontoret valt att definiera de tidigare övergripande målen som en *konkretisering av visionen*, och inarbetat dessa formuleringar i de texter som förklarar visionen – dessa formuleringar förtydligar vad det innebär att Stockholmsregionen ska vara Europas mest attraktiva och hållbara storstadsregion.

De mål som presenterades i samrådsförslaget har formulerats om och beskrivs i granskningsförslaget som *långsiktiga mål* (se mål 1–12). Omformuleringarna är gjorda mot bakgrund av vald modell. De långsiktiga målen är utformade för att visa vilken effekt vi vill uppnå på längre sikt, bortom år 2040 mot år 2060. Vidare har justeringar gjorts för att så långt som möjligt tillgodose de synpunkter som remissinstanserna framfört under samrådet. Revideringsarbetet har även lett till att det tillkommit två långsiktiga mål; ett mål om demokrati, tillit och trygghet och ett mål om Stockholmsregionens identitet och internationella tillgänglighet.

Prioriteringarna i samrådsförslaget har ersatts av *mål på kortare sikt* (se mål 1.1 – 12.2). De mer kortsiktiga målen siktar mot 2035–2040. Dessa är resultatınriktade och ska tydliggöra vad som behöver uppnås för att nå de långsiktiga målen. Målen på kortare sikt utgår från de prioriteringar som lyftes i samrådsförslaget, men har formulerats om utifrån vald modell samt för att så långt som möjligt tillgodose remissinstansernas synpunkter.

Rumslig inriktning

I samrådet framförde flera remissinstanser att de regionala perspektiven och den regionala relevansen av de fysiska strukturerna inte var tillräckligt tydliga. Regionledningskontoret har kompletterat granskningshandlingen med fem rumsliga principer som redovisas i avsnittet om den rumsliga inriktningen. Dessa utgår från de rumsliga principerna i gällande regionala utvecklingsplan, RUFS 2050, men har setts över och reviderats utifrån granskningshandlingens mål. De rumsliga principerna klargör den grundläggande regionala inriktningen för utvecklingen av regionens mark- och vattenområden. De fungerar även som en brygga mellan de mindre rumsliga frågorna och de mer rumsliga delarna av den regionala utvecklingsplanen. Vidare kompletteras planen med en text som beskriver på vilket sätt utvecklingen av bebyggelsestrukturen, grön- och blåstrukturen, transportinfrastrukturen och de tekniska försörjningssystemen bidrar till att nå den regionala utvecklingsplanens vision och målsättningar.

Inledningsvis i avsnittet om rumslig inriktning har också ett stycke lagts till som redovisar den rumsliga inriktningen för östra Mellansverige. Detta för att tillgodose synpunkter om att det storregionala perspektivet inte lyfts fram tillräckligt i planen. Samtidigt vill regionledningskontoret framhålla att den storregionala inriktningen för östra Mellansverige är under revidering och planeras att antas i samband med att den nya regionala utvecklingsplanen antas.

Under samrådet framfördes en del synpunkter angående plankartans och förhållningssättens innehåll och avgränsning. Synpunkterna inkluderar en stor variation av önskemål. Exempelvis har synpunkter framförts både gällande en utvidgning av bebyggelsestrukturen och en snävare avgränsning. Regionledningskontoret har gjort en bedömning av synpunkterna och justerat plankartan och förhållningssätt, men samtliga önskemål från remissinstanserna har inte tillgodosetts. Till exempel har förslag om att ändra kategoriseringen av en plats i vissa fall tillgodosetts genom att plankartan har justerats medan regionledningskontoret i andra

fall har bedömt att förslaget inte är i linje med inriktningen för Stockholmsregionens mark- och vattenanvändning.

I granskningshandlingen har regionledningskontoret förtydligat vikten av att det finns en variation av boendemiljöer med olika typer av bostäder samt att utveckling behöver ske utifrån den specifika platsens karaktär. Regionledningskontoret bedömer att kommunerna är mest lämpade att bedöma vilken typ av bostäder som passar på vilken plats och har inte pekat ut eller beskrivit vilken typ av bebyggelse som lämpar sig på en plats. En skillnad mot den nuvarande regionala utvecklingsplanen, RUF5 2050, är att kategorierna i bebyggelsestrukturen inte är kopplade till olika nivåer av täthet. Regionledningskontoret har även tydliggjort vad som avses med ett effektivt markutnyttjande.

Under samrådet påpekade flera remissinstanser att blåstrukturer behövde förtydligas och förankras bättre i planen. Dessutom anfördes att det behövde tydliggöras hur planförslaget förhåller sig till miljö kvalitetsnormerna för vatten. Regionledningskontoret har arbetat vidare med att tydliggöra blåstrukturen och dess koppling till grönstrukturen. Bland annat har en fördjupad analys av vattenförsörjnings- och spillvattensystem genomförts med hänsyn till den framtida befolkningstillväxten och krisberedskap. I granskningshandlingen är redovisningen av blåstrukturens funktioner utvecklad i jämförelse med samrådsförslaget. Vidare finns också skrivningar om hur planen förhåller sig till, och regleras av, miljö kvalitetsnormerna för vatten.

Flera aktörer efterfrågade i samrådet en behovsbild för utvecklingen av transportsystemet och energiförsörjningen på lång sikt. Regionledningskontoret har under det senaste året arbetat med att förtydliga de långsiktiga behoven för transportinfrastrukturen och redovisar detta i en bilaga. När det gäller energiförsörjning har regionledningskontoret arbetat med att fördjupa kunskaperna inom området och tagit fram flera kunskapsunderlag som är publicerade på Region Stockholms webbsida. Regionledningskontoret arbetar vidare med att fördjupa kunskaperna inom området, tillsammans med Stockholmsregionens kommuner och delvis inom ramen för samverkansplattformen regionalt elförsörjningsforum Stockholms län (REST).

Genomförande – så går vi från ord till handling

När det gäller hur den regionala utvecklingsplanen ska omsättas från ord till handling och hur Stockholmsregionens aktörer gemensamt kan

kraftsamla för en starkare regional utveckling har många aktörer under samrådet framfört hur de ser sin roll i den regionala utvecklingen utifrån sina respektive ansvarsområden. Många remissinstanser har betonat vikten av samverkan för att nå den regionala utvecklingsplanens mål och lyft behovet av tydligare strukturer för samverkan, antingen genom befintliga forum eller nya former, sektorsspecifika samarbeten och digitala plattformar. Samtidigt efterfrågas en tydligare ansvarsfördelning och en mer formaliserad process för att säkerställa genomförandet och stärka den regionala samsynen.

Regionledningskontoret vill framhålla att alla aktörer agerar utifrån sina ansvar och uppdrag samt ekonomiska förutsättningar. Region Stockholms ansvar innebär att samordna och driva det regionala utvecklingsarbetet. Regionledningskontoret har påbörjat processen med att tydliggöra formerna för en starkare samverkan och sett att det finns ett särskilt behov av att stärka den politiska samverkan mellan Region Stockholm och länets kommuner. Detta har tydliggjorts i granskningshandlingen. Diskussioner kring ansvarsfördelning i regionala utvecklingsfrågor bör behandlas i en sådan samverkansstruktur. För att säkerställa en långsiktigt hållbar och effektiv samverkan ser regionledningskontoret behov av att det fortsatta arbetet utvecklas i en gemensam process med kommunerna. Kommunerna har en nyckelroll i genomförandet och deras engagemang och delaktighet är avgörande för att säkerställa att planens mål kan omsättas i praktiken. Regionledningskontoret bedömer att formerna för hur en politisk samverkan bäst utformas sker tillsammans med kommunerna. Denna dialog bör påbörjas under granskningsskedet, med ambitionen om att ett förankrat förslag finns framme när den regionala utvecklingsplanen planeras att antas.

Uppföljning och gemensamt lärande är viktiga verktyg för en mer kraftfull regional utveckling. Regionledningskontoret har sett över skrivningarna i granskningshandlingen och konkretiserat hur arbetet med uppföljningen kan kopplas till ett gemensamt årshjul och ett gemensamt lärande. Regionledningskontoret arbetar vidare med att ta fram indikatorer och modell för uppföljning och arbetar med ambitionen att detta ska finnas digitalt tillgängligt i samband med att den nya regionala utvecklingsplanen antas, i maj 2026.

Bilagor

Bilagorna syftar till att ge ett fördjupat underlag och säkerställa att läsaren har tillgång till relevant information utan att huvudhandlingen blir för omfattande. Genom bilagorna kan huvudtexten hållas koncis och strategisk,

medan bilagorna ger läsaren möjlighet att ta del av de analyser och den bakgrundsinformation som regionledningskontoret har bedömt behövs för att säkerställa den regionala utvecklingsplanens roll och funktion och för att svara mot remissinstansernas synpunkter. Regionledningskontoret har mot bakgrund av ovan gjort bedömningen att *de långsiktiga utvecklingsbehoven av transportsystemet i Stockholmsregionen* mest lämpligt presenteras i en bilaga till den regionala utvecklingsplanen.

Bilagan *Demografiskt bostadsbehov i Stockholmsregionen 2022–2060* har reviderats sedan samrådsförslaget. Regionledningskontoret har utvecklat modellen som används för att beräkna bostadsbehovet och i den reviderade bilagan ingår nu även det ackumulerade underskottet av bostäder. Därtill har fördelningen av bostadstillskottet per kommun justerats något utifrån inkomna synpunkter.

I bilagan *Hållbarhetsbedömning med strategisk miljöbedömning av regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen* har de sociala, ekonomiska och ekologiska konsekvenserna av den regionala utvecklingsplanen fördjupats utifrån granskningshandlingens innehåll.

Av en regionplan ska det framgå hur riksintressena har tillgodosetts (7 kap. 3 § 1 pkt, PBL). I bilagan *Riksintressen i regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen* beskrivs översiktligt hur riksintressen bedöms påverkas av planen samt på vilket sätt planen vägleder och styr mot att tillgodose dem.

Digital plattform/webb

Regionledningskontoret har, parallellt med att granskningshandlingen tagits fram, även arbetat med hur den regionala utvecklingsplanen ska vara digitalt tillgänglig. Att granskningshandlingen, kunskapsunderlag, planeringsunderlag, statistik med mera är digitalt lättillgängligt är viktigt för användbarheten, läsbarheten och förståelsen för den regionala utvecklingsplanen och dess innehåll. Detta gäller i synnerhet mot bakgrunden att förslaget till ny regional utvecklingsplan är kortare och inte innehåller lika omfattande beskrivningar och fakta jämfört med nu gällande regionala utvecklingsplan, RUFS 2050. Detta var också något som många remissinstanser framförde under samrådet. En testversion/beta-version av den digitala plattformen kommer att testas i samband med att granskningshandlingen skickas ut på remiss.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser för Region Stockholm.

Anton Västberg
Utvecklingsdirektör

Mikael Ranhagen
Enhetschef

Beslutsunderlag

1. Granskningshandling regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen
2. Hållbarhetsbedömning av den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen
3. Långsiktigt utvecklingsbehov av transportsystemet i Stockholmsregionen
4. Regionalt långsiktigt bostadsbehov
5. Riksintressen i den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen

Beslutsexpediering

1. Regionstyrelsen

Godkänd av Anton Västberg, 2025-05-20